

Boeren hebben de oplossing

De bodem is van groot belang voor de boeren en voor onze gehele maatschappij. Ook de volgende generaties moeten de bodem kunnen gebruiken voor land- en tuinbouw, natuur, drinkwater en bijvoorbeeld woningbouw. Het is belangrijk dat de bodemvruchtbaarheid vooruit gaat en dat we de bodem beter achterlaten aan de volgende generatie.

Aandacht voor bodembeheer

Als we het over goed bodembeheer hebben, hebben we het over de continuïteit van onze voedselproductie. Al ons eten komt uit de grond, direct (groente, aardappelen) of indirect (vlees, zuivel). Verwaarlozen we de bodem, dan brengen we de voedselvoorziening op termijn in gevaar.

Verwaarloost de boer of tuinder zijn grond, dan brengt hij ook de toekomst van zijn bedrijf in gevaar. Want als het opbrengend vermogen/de bodemvruchtbaarheid achteruit gaat, dan heeft hij minder opbrengst, hogere kosten en dus minder inkomen. Bij te weinig aandacht voor bodemvruchtbaarheid worden de problemen van de boer in de loop van de tijd steeds groter.

Nu kunnen we de verantwoordelijkheid volledig bij de boer/tuinder neerleggen, maar dat is niet terecht. We hebben een **gedeelde verantwoordelijkheid**. Ik hoop dat de Tweede Kamer dit erkent en daarmee zou deze ronde tafel al geslaagd in zijn opzet. De voedselvoorziening op de lange termijn vergt inzet van de landbouw, de overheid, van wetenschap, het onderwijs, van maatschappelijke organisaties en van de consument.

Ruimte voor de rol van de boer

Geen bedrijf, geen boer en geen perceel zijn hetzelfde. Elke grondsoort, elke bodem en elk gewas verdienen een eigen specifieke aanpak. Met generieke normen gaan we niet de goede kant op. Generiek beleid houdt namelijk geen rekening met de specifieke omstandigheden van de grond. De bodem is een levend organisme. Dat vraagt om vakmanschap van boer/tuinder om de bodem goed te beheren en de kwaliteit van leven in de bodem op peil te houden.

Een voorbeeld is dat de ene boer 8 ton opbrengst zomertarwe per hectare haalt en een andere haalt in hetzelfde gebied 11 ton opbrengst van hetzelfde gewas. Om het gewas en de bodem goed te verzorgen heeft de tweede boer echter wel meer ruimte in de regelgeving nodig. Een generieke norm is dus oneerlijk en zorgt voor problemen.

Goed bodembeheer en het (mineralen)beleid dat daar bij hoort, vraagt dus om **bedrijfsspecifiek maatwerk** van de vakman en van het beleid. Geef de vakman de ruimte die de vakman nodig heeft om zijn belangrijkste productiefactor, de bodem, goed te beheren.

Bodem belangrijk voor het klimaat

Voor de land- en tuinbouw is het klimaatakkoord van Parijs een uitdaging en geen bedreiging. Het platteland is nu al de belangrijkste producent van duurzame energie in Nederland. Of het nu gaat om energie uit biomassa, zon, wind of geothermie de boeren en tuinders investeren hierin het meest. Het verhogen van het gehalte organische stof in de bodem is een andere manier om de hoeveelheid broeikasgassen in de atmosfeer te verminderen. Op dat punt geven de Fransen het goede voorbeeld. Zij willen het organische stofgehaltes in de bodem met 0,04 procent per jaar verhogen. Dit wil ik ook als onze ambitie! Met meer organische stof worden de gronden weer weerbaarder, is er minder gewasbescherming nodig, de milieuemissies worden verlaagd waardoor de waterkwaliteit verbeterd en het is goed voor de biodiversiteit. Wanneer we het organische stofgehalte met 1 procent weten te verhogen in de Nederlandse landbouwbodems, dan compenseren we de totale Nederlandse jaarproductie aan broeikasgassen.

Centrale boodschap

De Nederlandse land- en tuinbouw kan, bij de juiste beleidsmatige keuzes, een bijdrage leveren om maatschappelijke kwesties op te lossen. Daarbij dienen boeren en tuinders meer mogelijkheden te krijgen om duurzaam met de bodem en gewassen om te gaan. Boeren en tuinders willen namelijk goede verzorgers zijn van bodem, plant, dier en ecosysteem. Duurzaam bodembeheer en meer ruimte voor maatwerk hebben gunstige effecten op het beperken van milieuemissies, de kwaliteit van grond- en oppervlaktewater, de watervasthoudendheid van de bodem, klimaatwinst via koolstofopslag in de bodem, de bodembiodiversiteit en tot slot de kwaliteit van de geteelde gewassen.

Met recht kan daarom worden gesteld dat de land- en tuinbouw de oplossing heeft voor tal van problemen. Daartoe is echter een kanteling in het mestbeleid nodig. Het gaat niet meer alleen om het verder beperken van de technische gebruiksnormen, maar om te gaan stimuleren dat boeren duurzaam met de bodem, gewassen, dieren en het ecosysteem omgaan.

Er moet in het bodem- en mineralenbeleid aandacht zijn voor:

- De rol van de bodem en organische stof op de uitspoeling van nutriënten;
- Het stimuleren van het verhogen van de organische stof in de bodem;
- Het op maat bemesten van gewassen en bodem naar behoefte;
- Meer individuele verantwoordelijkheid en vakmanschap;
- Schoon en circulair produceren.

Het gaat niet werken om de boer nieuwe verboden en richtlijnen op te leggen. Zorg dat de boer de ruimte krijgt om rekening te houden met de bedrijfsspecifieke omstandigheden. Beperk de boer niet, maar stimuleer hem de goede stappen te zetten en zijn bedrijfsvoering aan te passen.